

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 586/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Jany Laššákovej v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Škubla & Partneri s. r. o., Digital Park II, Einsteinova 25, Bratislava, IČO 36 861 154, v mene ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Martin Škubla, proti platobnému rozkazu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 44Up/289/2021 zo 16. marca 2021, uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 44Up/289/2021 z 12. apríla 2021, ako aj uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 44Up/289/2021 z 30. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) platobným rozkazom Okresného súdu Banská Bystrica zo 16. marca 2021 (ďalej len „napadnutý platobný rozkaz“), uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 44Up/289/2021 z 12. apríla 2021 (ďalej len „uznesenie o odpore), ako aj uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 44Up/289/2021 z 30. júla 2021 (ďalej aj „uznesenie o sťažnosti“). Sťažovateľ navrhuje odložiť vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí okresného súdu, napadnuté rozhodnutia okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Obchodná spoločnosť Fundamental Solutions Holding, s. r. o., Račianska 75, Bratislava (ďalej len „spoločnosť FSH“), na základe zmluvy o úvere poskytla sťažovateľovi úver v sume 1 373 000 eur so splatnosťou do 28. februára 2018 s úrokovou sadzbou 5,5 % ročne (ďalej len „úver“). Časť spomínanej pohľadávky bola následne 21. decembra 2017 postúpená spoločnosťou FSH na základe zmluvy o postúpení pohľadávky fyzickej osobe

██████████ a v ten istý deň bola sťažovateľovi táto skutočnosť oznámená. Predmetná pohľadávka bola 19. apríla 2018 sťažovateľom čiastočne uhradená sumou 140 000 eur, ktorá mala byť po dohode dotknutých zmluvných strán započítaná na zníženie istiny pohľadávky. Následne 5. decembra 2019 bola táto pohľadávka postúpená na obchodnú spoločnosť FARLEY s. r. o., Račianska 75, Bratislava (ďalej len „žalobca“). Sťažovateľovi bola táto skutočnosť oznámená 12. decembra 2019.

3. Žalobca sa v rámci upomínacieho konania podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) domáhal proti sťažovateľovi ako žalovanému zaplatať pohľadávku vzniknutú zo zmluvy o úvere v sume 967 300 eur (istina) s príslušenstvom.

4. Napadnutým platobným rozkazom bola sťažovateľovi v tomto konaní uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi pohľadávku spolu s príslušenstvom, ako aj náhradu trov konania v lehote 15 dní od jeho doručenia. Sťažovateľovi bol napadnutý platobný rozkaz doručený 25. marca 2021.

5. Sťažovateľ podal proti napadnutému platobnému rozkazu odpor, ktorý odôvodnil tým, že neboli splnené podmienky na jeho vydanie, pohľadávka je premlčaná v časti istiny a samotná istina nemá zákonný podklad a jej uplatňovanie je v rozpore s dobrými mravmi.

6. Sťažovateľ poukázal na príslušné ustanovenia zákonov regulujúcich spotrebiteľské vzťahy (§ 52 Občianskeho zákonníka, § 26 zákona o ochrane spotrebiteľov), judikatúru týkajúcu sa špecifikácie spotrebiteľských vzťahov (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 21. marca 2019, vo veci Henri Pouvin, Marie Dijoux, proti Électricité de France, nálezy Ústavného súdu Českej republiky č. k. I. ÚS 2063/17 z 23. novembra 2017 a č. k. I. ÚS 3308/16 z 19. januára 2017, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Obdo 45/2012 z 24. júna 2013), ako aj na konkrétne skutočnosti vyplývajúce z uzatvorenej zmluvy o úvere, preukazujúce podľa neho skutočnosť, že spoločnosť FSH pri jej uzatvorení konala ako podnikateľský subjekt, z čoho vyvodil svoje tvrdenie, že na vzťah založený takýmto konaním voči nemu ako spotrebiteľovi sa mali aplikovať normy spotrebiteľského práva. Následne sťažovateľ predložil svoje argumenty, ktorými chcel preukázať tvrdenie, že postavenie dodávateľa má aj podnikateľ, ktorý v konkrétnej oblasti podnikania formálne nemá oprávnenie (rovnako ako spoločnosť FSH nemala oprávnenie na poskytovanie úverov), ale fakticky charakterom činnosti, ktorú vykonáva, v tejto oblasti podnikania pôsobí.

7. Sťažovateľ ďalej poukázal na § 3 ods. 6 písm. d) zákona o upomínacom konaní, ktorý chráni spotrebiteľa tak, že podmieňuje podanie samotného návrhu na vydanie platobného rozkazu predchádzajúcou výzvou, ktorá musí byť urobená v rámci posledných troch mesiacov pred podaním návrhu, inak podanie návrhu nie je prípustné a podľa § 6 ods. 1 písm. a) tohto zákona je súd povinný takýto návrh odmietnuť.

8. V nadväznosti na uvedené uviedol, že žalobca ho na úhradu pohľadávky vôbec nevyzval. Nepreukázanie zaslania uvedenej výzvy žalobcom predstavovalo podľa sťažovateľa v predmetnom konaní neodstrániteľný nedostatok procesnej podmienky, ktorý nebolo možné dodatočne odstrániť podľa § 161 ods. 2 Civilného sporového poriadku (výzva sa nedá zaslať späť), a preto mal okresný súd podľa neho žalobcov návrh na vydanie platobného rozkazu odmietnuť pre nesplnenie jednej z procesných podmienok konania a samotné konanie v tejto veci zastaviť.

9. Okresný súd uznesením o odpore podľa § 12 ods. 1 písm. b) zákona o upomínacom konaní podaný odpor sťažovateľa odmietol z dôvodu zmeškania lehoty na jeho podanie.

10. Sťažovateľ podal proti uzneseniu o odpore 26. apríla 2021 sťažnosť, ktorú odôvodnil najmä tým, že na vydanie platobného rozkazu neboli splnené zákonné podmienky.

11. Sťažnosť sťažovateľa bola okresným súdom zamietnutá napadnutým uznesením o sťažnosti doručeným mu 2. augusta 2021. Okresný súd v napadnutom uznesení o sťažnosti zotrval na stanovisku, že vzhľadom na oneskorené podanie odporu sťažovateľom nebolo jeho povinnosťou zaoberať sa ďalšou argumentáciou uvedenou v odpore, resp. v sťažnosti proti uzneseniu o odpore, a zároveň odmietol argumentáciu sťažovateľa, že postupoval pri vydaní platobného rozkazu nezákonne.

II.

Argumentácia sťažovateľa

12. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ proti napadnutým rozhodnutiam všeobecných súdov označeným v záhlaví tohto uznesenia argumentoval tým, že

a) okresný súd mal zmluvu o úvere, ktorá je základom uplatnenej pohľadávky v podanom návrhu na vydanie platobného rozkazu, posúdiť ako spotrebiteľskú zmluvu a následne v zmysle § 3 ods. 6 písm. d) zákona o upomínacom konaní prihliadnuť na skutočnosť, že nepredložením výzvy na zaplatenie pohľadávky zo strany žalobcu došlo k nesplneniu jednej z procesných podmienok konania, ktorú nemožno v ďalšom postupe konvalidovať, z uvedených dôvodov mal byť návrh žalobcu v zmysle § 6 ods. 1 zákona o upomínacom konaní odmietnutý,

b) napriek sťažovateľom oneskorene podanému odporu bolo ako v konaní o odpore, tak i v konaní o sťažnosti proti uzneseniu o odpore povinnosťou okresného súdu skúmať splnenie podmienok konania a prihliadnuť aj v uvedených štádiách konania na nesplnenie zákonných podmienok na vydanie platobného rozkazu pri svojom rozhodovaní, v opačnom prípade okresný súd vlastne preniesol dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní uplatneného nároku na žalovaného, hoci v danom štádiu konania právna úprava žiadnu aktivitu žalovaného nevyžaduje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka sťažovateľa o porušení jeho práv napadnutým uznesením o sťažnosti, ktorým bola okresným súdom zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu o odmietnutí odporu z dôvodu oneskoreného podania odporu sťažovateľom proti platobnému rozkazu. Podľa sťažovateľa ide v predmetnej veci o spor v spotrebiteľskej veci, v ktorej žalobca v dôsledku nepredloženia výzvy na zaplatenie pohľadávky v súlade s § 3 ods. 6 písm. d) zákona o upomínacom konaní nesplnil jednu z procesných podmienok konania, a preto platobný rozkaz nemal byť vôbec vydaný. Na nesplnenie procesných podmienok konania v tejto veci mal pritom okresný súd prihliadať *ex offi* aj pri vydaní uznesenia o odpore a uznesenia o sťažnosti. Keďže tak nepostupoval, možno postup okresného súdu, uznesenie o odpore, ako aj uznesenie o sťažnosti označiť za nezákonné, porušujúce ním označené práva, rovnako ako samotný platobný rozkaz.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv platobným rozkazom a uznesením o odmietnutí odporu:

14. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

15. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (IV. ÚS 115/07).

16. Proti namietaným pochybeniam v rozhodovaní okresného súdu pri vydávaní platobného rozkazu sa sťažovateľ mohol brániť podaním riadneho a včas podaného odporu proti platobnému rozkazu a proti uzneseniu o odmietnutí odporu vydaného okresným súdom mohol sťažovateľ využiť účinný opravný prostriedok, ktorým je sťažnosť (túto aj využil, pozn.), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť sudca okresného súdu. Právomoc okresného súdu rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol pre nedostatok svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených práv uznesením o zamietnutí sťažnosti:

17. Ústavný súd preskúmal odôvodnenie uznesenia o sťažnosti, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o odpore, sústrediac sa pritom predovšetkým na argumentáciu sťažovateľa predloženú v ústavnej sťažnosti. Okresný súd sa v uznesení o sťažnosti v prvom rade vysporiadal s námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa väd doručenia platobného rozkazu osobe, ktorá nebola oprávnená za sťažovateľa prevziať písomnosť určenú do vlastných rúk za žalovaného, pretože jej preukaz splnomocnenca nemal predpísané náležitosti. Okresný súd sa s námietkami sťažovateľa nestotožnil (pozri body 11 a 12 tohto uznesenia), konštatujúc na základe vyhodnotenia zistených skutkových okolností záver, že platobný rozkaz v tejto veci bol žalovanému doručený účinne a prevzala ho riadne splnomocnená osoba na doručovanie zásielok. Na základe uvedeného ďalej vyvodil záver, že lehota na podanie odporu proti platobnému rozkazu sťažovateľovi uplynula 8. apríla 2021 a odpor bol sťažovateľom podaný až 9. apríla 2021, t. j. oneskorene, v čase, keď už platobný rozkaz vydaný v predmetnom konaní nadobudol právoplatnosť aj vykonateľnosť.

18. Okresný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa neprípustnosti návrhu na vydanie platobného rozkazu s poukazom na spotrebiteľský charakter zmluvy a z neho vyplývajúcej obligatórnej povinnosti predložiť výzvu na zaplatenie z posledných troch mesiacov pred podaním návrhu podľa

§ 3 ods. 6 písm. d) zákona o upomínacom konaní konšatoval, že sťažovateľom tvrdené pochybenie nevzhladol. Z predloženého návrhu na vydanie platobného rozkazu a jeho príloh (predovšetkým zmluvy o úvere) podľa okresného súdu nevyplynulo, že išlo o spotrebiteľský vzťah, v ktorom by mal žalobca postavenie dodávateľa a sťažovateľ ako žalovaný postavenie spotrebiteľa, preto ani v tomto prípade nebol dôvod vyžadovať splnenie už uvedenej podmienky zákona o upomínacom konaní. Na podporu uvedeného záveru okresný súd ďalej poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ sa vo svojej argumentácii zamerával iba na právne postavenie žalobcu ako dodávateľa, avšak nijako neobhájil svoje postavenie spotrebiteľa v tomto zmluvnom vzťahu, ako ani samotnú výšku poskytnutého úveru či účel, na ktorý tento úver ako osoba nekonajúca ako podnikateľ použil. Na základe uvedeného okresný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v predmetnom konaní vedúci k vydaniu platobného rozkazu, ako aj uznesenie o odpore boli správne.

19. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia uznesenia o sťažnosti konštatuje, že okresný súd dal sťažovateľovi dostatočnú odpoveď na otázku, prečo v jeho veci považoval odpor proti platobnému rozkazu za podaný oneskorene. O tejto skutočnosti svedčí napokon aj to, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti tento záver okresného súdu nijako nerozporoval. Závery okresného súdu predostierajúce jeho úvahy pri posudzovaní splnenia procesných podmienok konania (predovšetkým charakteru zmluvy o úvere ako titulu uplatnenej pohľadávky v tejto veci), odporujúce argumentom sťažovateľa o spotrebiteľskom charaktere zmluvného vzťahu, z ktorého uplatnený nárok v predmetnom konaní vychádzal, považuje ústavný súd za relevantné a dostatočné dôvody, poskytujúce sťažovateľovi primeranú odpoveď v danom štádiu konania. Ústavný súd preto námietky sťažovateľa týkajúce nesplnenia zákonných podmienok na vydanie platobného rozkazu v jeho veci považuje za zjavne neopodstatnené a napadnuté uznesenie o sťažnosti za súladné so zákonom a zároveň ústavne konformné.

20. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v rámci predbežného prerokovania v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. Záver:

21. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde.

22. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu